

**МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

**ХІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»**

20-21 грудня 2019 р.

Миколаїв

УДК 796.011.3:[37.091.32:796.325]-053.6

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЗНАНЬ ТА УМІНЬ НА УРОКАХ ВОЛЕЙБОЛУ З УЧНЯМИ 6-Х КЛАСІВ

Шалар О.Г., *Рогачов Ю.В., **Бережков І.Т., ***Волошин М.І., Любашенко Д.А.

Херсонський державний університет

*Великолепетиська ЗОШ №2

**Херсонська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 31

***Херсонський загальноосвітній навчально-виховний комплекс № 11

Анотація. В статті досліджено залежність між знаннями та вміннями учнів на уроках волейболу в 6-х класах. Виявлено, що найбільший взаємозв'язок встановлений при прийомі м'яча двома руками знизу у учнів Великолепетиської школі, результат якого становив $r=0,725$ балів та при передачі м'яча двома руками зверху ($r=0,660$). Це свідчить за системну роботу в засвоєнні учнями знань та умінь, оцінці і самооцінці цих аспектів.

Ключові слова: волейбол, учні, знання, передача м'яча, прийом м'яча, кореляція.

Постановка проблеми. За допомогою волейболу найбільш успішно вирішуються завдання гармонійного фізичного розвитку, оскільки в його розпорядженні є найрізноманітніші вправи, що сприятливо діють на різні відділи рухового апарату, на всі м'язові групи людини [3].

Волейбол є однією з основних і невід'ємних частин змісту уроків фізичної культури і факультативних занять, фізкультурно-оздоровчих заходів і спортивних розваг в режимі шкільного дня, позакласної роботи з фізичного виховання школярів.

Заняття волейболом в школі сприяють:

- формуванню рухової функції;
- всебічному гармонійному розвитку рухового апарату і всіх систем організму;
- вихованню свідомого ставлення до фізичних занять, формуванню здорової особистості [4, 5].

Окрім головних завдань, передбачених фізичним вихованням, волейбол виховує такі фізичні якості, як: спритність, силу, швидкість, витривалість, гнучкість; формує правильну поставу, виховує наполегливість, сміливість, силу волі. Перераховані завдання уточнюються залежно від віку учнів, їх фізичного стану, здоров'я та рівня фізичної підготовленості. Особливу увагу слід звернути на вирішення завдань, які сприяють формуванню умінь управляти своїми функціями [4]. Але міцне засвоєння техніки волейболу залежить від знань основ цієї гри, а саме: правил змагань, історичних аспектів розвитку гри, тактики тощо.

Мета дослідження: виявити залежність між знаннями та вміннями на уроках волейболу з учнями 6-х класів.

Результати дослідження. Дослідження проводилось на базі чотирьох шкіл. Великолепетиська ЗОШ № 2 І-ІІ ступенів включала 6-А клас (6 дівчат та 14 хлопців). Херсонська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 31 була представлена двома 6-ми класами: 6-А (17 дівчат, 14 хлопців) та 6-Б (13 дівчат, 19 хлопців). У Херсонському загальноосвітньому навчально-виховному комплексі № 11 був залучений 6-А клас (10 дівчат та 20 хлопців) та Хлібодарівський «Загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступенів шкільний заклад» представлений 6 класом (8 дівчат та 7 хлопців).

Дослідження проводилось протягом січня-лютого 2019 року.

Для визначення оцінки техніки з волейболу був використаний тест на передачу м'яча двома руками зверху та прийом м'яча знизу. Відповідно до контрольних нормативів і вимог з фізичної культури всі отримані результати ми розподілили за чотирма рівнями підготовленості: високий, достатній, середній та низький [2].

Оцінку якості знань ми проводили за методикою Н. Андрощук «Оцінка якості знань основних правил гри у волейбол» [1].

Порівняння результатів засвоєння практичного та теоретичного матеріалу з волейболу учнями 6-х класів відбувалося за 12-ти бальною системою оцінювання. Результати вказані за середнім показником (див. табл. 1).

Таблиця 1

Якість теоретичних знань та техніки виконання елементів волейболу учнями 6-х класів Херсонської області (бали)

№	ознаки школи	Теорія	Передача м'яча зверху	Прийом м'яча від стіни знизу
1	Великолепетиська ЗОШ № 2 (6-А)	9,8	9,2	8,4
2	Херсонська ЗОШ № 11 (6-А)	8,2	4,2	4,6
3	Херсонська ЗОШ № 31 (6-А)	8,3	8,1	7,9
4	Херсонська ЗОШ № 31 (6-Б)	8,5	8,0	8,0
5	Хлібодарівська НВК (6)	8,2	5,6	5,6

Аналізуючи дані таблиці, треба зазначити, що у Великолепетиській ЗОШ № 2 (6-А) найвищий рівень засвоєння теоретичного та практичного матеріалу. Високий рівень знань в цьому класі був притаманний 65% учнів, достатній – у 35%, а середнього та низького не виявлено. Також 60% учнів показали високий рівень засвоєння передач м'яча двома руками зверху, але прийом м'яча знизу на високому рівні виконали норматив 40% хлопців і 33,3% дівчат. Варто зазначити, що вчитель фізичної культури в своєму викладанні застосовує методику освітньо-рефлекторної спрямованості. Саме в цій школі учнями були отримані найвищі оцінки у зрівняннях з іншими однолітками.

Досить позитивні результати були отримані учнями 6-Б класу Херсонської ЗОШ № 31. Третина цих учнів проявила високий рівень знань, достатній – 61% дівчат і 47% хлопців. У передачах м'яча двома руками зверху більш ніж половина учнів виконала цей норматив на достатньому рівні, а 31% дівчат – на високому. Також 54% дівчат цього класу виконали прийом м'яча знизу на високому рівні, а хлопці лише 21%. Багато дівчат цього класу регулярно відвідують шкільну спортивну секцію з волейболу.

Дещо гірші показники були виявлені у однолітків із 6-А класу цієї школи. Якщо технічний рівень засвоєння майже однаковий із учнями з 6-Б класу, то рівень знань знаходився на достатньому та середньому рівнях. Уроки волейболу в цій школі – ігрової спрямованості.

Оцінюючи показники учнів 6-го класу Хлібодарівської НВК, варто відмітити високий (50%) та достатній (50%) рівень знань у дівчат. На відміну від хлопців, де високого рівня не виявлено, а третина учнів мала достатній та середній рівні. Також у дівчат цього класу були виявлені кращі результати з техніки виконання елементів волейболу, а саме: у передачах і прийому м'яча 37,5% дівчат показали достатній рівень засвоєння, а хлопці – 72% (середній рівень) в передачах м'яча та 86% (середній рівень) в прийомах м'яча. Високий рівень засвоєння технічних елементів відсутній. Пов'язано це з недостатньою кількістю якісного інвентарю.

Низькі показники засвоєння знань і елементів волейболу були виявлені у учнів 6-А класу Херсонської ЗОШ № 11. Менш ніж чверть учнів виявила високий рівень знань, а достатній рівень

виявлений у 70% дівчат та у 60% хлопців. З низьким рівнем засвоєння прийому м'яча знизу було виявлено у 80% дівчат та така ж кількість з середнім рівнем у хлопців. В цій школі дуже часто проводяться зведені уроки фізичної культури. Тобто на одному уроці в спортивній залі можуть знаходитися по 2-3 класи.

Результати щодо взаємозв'язку між знаннями та вміннями елементів техніки волейболу учнів 6-х класів, представлені у таблиці 2

Таблиця 2

Взаємозв'язок між знанням та вміннями елементів техніки волейболу учнів 6-х класів (бали)

Вправи Школи, класи	Передача м'яча двома руками зверху	Прийом м'яча двома руками знизу
Великолепетиська ЗОШ № 2 (6-а)	0,660	0,725
Херсонська ЗОШ № 11	0,002	0,044
Херсонська ЗОШ № 31 (6-а)	-0,006	0,154
Херсонська ЗОШ № 31 (6-б)	0,284	0,390
Хлібодарівська НВК	-0,060	0,398

За результатами кореляційного аналізу виявлено, що найбільший взаємозв'язок встановлений при прийомі м'яча двома руками знизу у учнів Великолепетиської школі, результат якого становив $r = 0,725$ балів та при передачі м'яча двома руками зверху ($r = 0,660$). Багато років в цій школі в уроках освітньо-рефлекторної спрямованості учителем фізичної культури проводиться «Бліц-турнір», де в короткі терміни повторюються теоретичні положення теми, що вивчається. Також протягом уроку постійно проводиться корекція помилок учнів при засвоєнні технічних елементів, використовуючи диференційний та індивідуальний підходи.

Висновки.

Важливим аспектом у процесі досягнення позитивного результату під час проведення уроків волейболу в школі є, з однієї сторони підготовленість та професійна компетентність вчителя, а з другої – діяльність самих учнів. Обидві сторони тісно взаємопов'язані і взаємообумовлені. Як довело наше дослідження, варто забезпечити уроки необхідними умовами щодо підвищення щільності занять і ефективного освоєння технічними прийомами на заняттях з дітьми.

Високий та середній рівні взаємозв'язку між теоретичними знаннями і технікою виконання елементів волейболу було виявлено у учнів 6-А класу Великолепетиської школи, що свідчить за системну роботу в засвоєнні учнями знань та вмінь, оцінці і самооцінці цих аспектів.

Перспективою подальших досліджень є визначення впливу уроків волейболу на фізичне, соціальне та психічне здоров'я учнів.

Література.

1. Андрощук Н. Тематичний контроль навчальних досягнень учнів з фізичної культури 5 – 9 класи: під. і посіб. / Н. Андрощук. – Тернопіль, –2004. – 160 с.
2. Арефьев В. Г. Практикум учителя фізичної культури : метод. посіб. / В. Г. Арефьев, О. В. Андреева, Н. Д. Михайлова. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., – 2014. – 400 с.
3. Клещев Ю.Н. Юный волейболист / Ю.Н. Клещев, А.Г. Фурманов. –М.: Физкультура и спорт, – 1999. – 231 с.
4. Круцевич Т.Ю. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей / Т.Ю. Круцевич, М.И. Воробьев. – К. : НУФВСУ,– 2005. – 196 с.
5. Шалар О.Г. Підготовка підлітків до самостійних занять фізичною культурою: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 – теорія навчання [Текст] / О.Г. Шалар. – Харків, 2002. – 20 с.
6. Шалар О.Г. Педагогічне керівництво самостійними заняттями школярів фізичною культурою. Монографія. [Текст] / О.Г. Шалар - Х.: Нове слово, 2004.- 194 с.
7. Шалар О.Г. Організація освітньо-рефлекторної діяльності учнів на уроках волейболу [Текст] / О.Г. Шалар, Є.Є. Мартиненко // Теорія та методика фізичного виховання. – 2011. - №3, С.19-23.
8. Шалар О.Г. Серія уроків волейболу освітньо-рефлекторної спрямованості. 7 клас [Текст] / О.Г. Шалар, О.О. Могилевський // Фізичне виховання в школах України. – 2010. - №2(14). – С. 4-13
9. Шалар О.Г. Спеціальна фізична підготовка волейболістів [Текст] / О.Г. Шалар, А.Я. Сочинський // Фізичне виховання в школах України: науково-методичний журнал – 2012. - №1(37). – С. 19-20
10. Шалар О.Г. Урок волейболу. 5-й клас [Текст] / Рогачов Ю.В., Шалар О.Г. // Фізичне виховання в школах України: науково-методичний журнал – 2018. - №7 (115). – С. 4-8
11. Шалар О.Г. Методика проведення уроків волейболу освітньо-рефлекторної спрямованості серед учнів 5-х класів [Текст] / Шалар О.Г., Любашенко Діана, Могилевський О.О., Рогачов Ю.В.
12. Шалар О.Г. Роль освітньої складової під час проведення уроків волейболу у 5-х класах [Текст] / Шалар О.Г., Свирида В.С., Любашенко Д. // XVIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Медико-біологічні проблеми фізичної культури, спорту та здоров'я людини» Збірник наукових праць. Випуск 18 / Під ред. С.В. Гетманцева. – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. – С. 91-94.
13. Шалар О.Г., Гузар В.М., Решотка Н.О. Спортивна підготовка учнів ліцею на заняттях з волейболу [Текст] / О.Г. Шалар, В.М. Гузар, Н.О. Решотка // Спортивные игры №1 (11) //Научный журнал. – Харьков: ХГАФК, 2019. – С. 58-66
14. Шалар О.Г. Эффективность использования интегральных упражнений на занятиях по волейболу [Текст] / О.Г. Шалар, А.Е. Гринченко, А.П. Шалар // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. тр. под ред. Ермакова С.С.- Харьков: ХГАДИ (ХХПІІ).- 2003.- №3.- С. 95-103

INTERRELATION OF KNOWLEDGE AND SKILLS IN VOLLEYBALL LESSONS WITH 6 TH GRADE STUDENTS.

Shalar O., Rogachev Yu., Berezhkov I. Voloshin N., Lyubashenko D.

Summary. The article explores the relationship between knowledge and skills of students in volleyball lessons in 6th grade. It was revealed that the greatest relationship was established when taking the ball with two hands from below for students of the Velykolepetikh school, the result of which was $r = 0.725$ points and when passing the ball with two hands from above ($r = 0.660$). This indicates systematic work in the assimilation of knowledge and skills by students, the assessment and self-assessment of these aspects.

Key words: volleyball, students, knowledge, passing the ball, receiving the ball, correlation.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ. ФУНКЦІОНАЛЬНІ РЕЗЕРВИ ТА АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ

Гаврилова Н.В., Онищук В.Є., Рудик І.О., Куцак В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТОК, ХВОРИХ НА НЕЙРОЦИРКУЛЯТОРНУ ДИСТОНІЮ	3
Головченко О.П. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА РЕКРЕАЦІЯ У ЗБЕРЕЖЕННІ ЗДОРОВ'Я	8
Головченко О. П. ФІЗИЧНИЙ СТАН. КОНТРОЛЬ ФІЗИЧНОГО СТАНУ	13
Дичко Д.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПЛИВУ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ДИНАМІКУ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ З ПАТОЛОГІЄЮ ЗОРУ	15
Дичко О.А. ДИНАМІКА РОБОТИ КАРДІОВАСКУЛЯРНОЇ СИСТЕМИ ЗА ТЕСТАМИ ФІЗИЧНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ У ДІТЕЙ ЗІ СКОЛІОЗОМ	21
Ковальчук О.В., Колодій О.Е., Литвиненко О.М. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ШКОЛІ	25
Комарова В.О., Галіба В.О., Литвиненко О.М. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СТАРШИХ КЛАСАХ	28
Макаренко А.Н., Петров Ф.И., Виниченко А.А. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПОДХОД К ПРОБЛЕМЕ ЛЕЧЕНИЯ ОРГАНИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ ЦНС У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА	32
Мочернюк В.Б., Заяць В.В. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ	35
Плакіда О.Л., Юшковська О.Г. ЗАСТОСУВАННЯ ВОДНОГО РОЗЧИНУ CHLORELLA VULGARIS ПРИ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕННЯХ	38

РОЗДІЛ 2

**ФІЗІОЛОГО-ГІГІЄНИЧНІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПИТАННЯ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ. ФІЗИЧНИЙ СТАН, КОНТРОЛЬ ФІЗИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ ТА УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ І СПОРТСМЕНІВ**

Аленіна Є.С. ОСОБЛИВОСТІ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФЕХТУВАННІ	40
Бірюк С.В., Бірюк В.В., Берікул М.С., Будик А.О. ВИКОРИСТАННЯ ПЛІОМЕТРИЧНОГО МЕТОДУ В ТРЕНУВАННІ СТРИБУНІВ У ВИСОТУ	44
Богущ В.Л., Богатырев К.А., Сокол О.В., Резниченко О.И., Чужинова И.В. ПОКАЗАТЕЛИ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ СПОРТСМЕНОВ 11-12 ЛЕТ В ГРЕБЛЕ НА БАЙДАРКАХ	47
Борецька Н., Коваль І. ВИКОРИСТАННЯ ВПРАВ ФІТБОЛ - ГІМНАСТИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	52
Борецька Н., Остаф А. ВИКОРИСТАННЯ ВПРАВ ПЛАТЕСУ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	57
Гетманцев С.В., Богатырев К.А., Жигadlo Г.Б., Кулаков Ю.Е., Яцунский А.С., Слободян Л.В. ИССЛЕДОВАНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ ГРЕБЦОВ НА БАЙДАРКАХ 13- 14 ЛЕТ (ДЕВУШКИ)	61
Гетманцев С.В., Богущ В.Л., Сокол О.В., Вертелецкий О.И., Кувалдина О.В., Чумак М.Ю. ФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ ГРЕБЦОВ НА БАЙДАРКАХ 15-16 ЛЕТ (ДЕВУШКИ)	66
Кулаков Ю.Є., Вертелецький О.І., Авдієнко Н.К. ОЦІНКА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ СПОРТСМЕНІВ В БАСКЕТБОЛІ	71
Славітяк О.С. ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ПРОГРАМ ТРЕНУВАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ЮНИХ БОДИБІЛДЕРІВ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	74
Чумаченко О.Ю., Козубенко О. С. ПОБУДОВА ТРЕНУВАЛЬНИХ МАКРОЦИКЛІВ СИЛОВОЇ СПРЯМОВАНОСТІ НА ТРЕНАЖЕРІ «СОНЦЕРТ-2» У СПОРТСМЕНІВ ЄДИНОБОРЦІВ	79
Шалар О.Г., Рогачов Ю.В., Бережков І.Т., Волошин М.І., Любашенко Д.А. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЗНАНЬ ТА УМІНЬ НА УРОКАХ ВОЛЕЙБОЛУ З УЧНЯМИ 6-Х ЛАСІВ	84
Шалар О.Г., Свирида В.С., Якушева О.А. ТРЕНАЖЕР «СКАТТ», ЯК ДОПОМІЖНИЙ ЗАСІБ В ТЕХНІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТРІЛЬЦІВ З ПНЕВМАТИЧНОГО ПІСТОЛЕТУ	88
Шалар О.Г., Гузар В.М., Дніщенко М.В. ВЛАСТИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ ТА ЇХ ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ЮНИХ КАРАТИСТІВ	91

Науково-методичне видання

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**XIX Всеукраїнська науково-практична конференція
«Медико-біологічні проблеми фізичної культури,
спорту та здоров'я людини»**

Випуск 19

ISBN 966-630-019-2

Відповідальний за випуск – Гетманцев С.В.
Комп'ютерне макетування – Гетманцев В.С.
Технічний редактор – Ковальчук О.В.

Надані статті друкуються мовою оригіналу

Підписано до друку 15.12. 2019. Формат А4. Гарнітура Times New Roman.
Умов. друк. арк. 6. Наклад 100 примірників.

Видавництво Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського
54030, м.Миколаїв, вул. Нікольська, 24
т.(0512)-37-88-06; 37-88-03
E-mail: office@mdu.edu.ua

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 3375 від 27.01.2009 року